

Nr 665

Av herr Arvidson m. fl., om en riksorganisation för internatskolorna.

(Lika lydande med motion nr 547 i Första kammaren)

I augusti 1966 avlämnade den s.k. utlands- och internatskoleutredningen sitt betänkande till Kungl. Maj:t. Betänkandet innehöll bl. a. en plan för uppbyggnaden snarast av en riksorganisation för internatskolor avsedda att främst på grundskolans högstadium och gymnasiestadiet bereda skolgång åt utlandssvenska barn, barn i behov av radikalt miljöbyte och vissa externa elever. I möjligaste mån skulle dessa skolor samarbeta med det kommunala skolväsendet på orten. Kostnadsfördelningen mellan stat och huvudman skulle bli i huvudsak densamma som den som gäller för kommunala skolor. Staten skulle dock svara för den kommunala delen av kostnaderna för de utlandssvenska barnen, hemkommunen för barn i behov av miljöbyte.

Förslaget remissbehandlades hösten 1966. Utredningens förslag tillstyrktes därvid i allt väsentligt. Dessa har också legat till grund för skolöverstyrelsens petita i de två senaste åren. Kungl. Maj:t har emellertid inte upptagit dessa förslag.

Utredningen föreslår att i första hand Sigtuna humanistiska läroverk, Sigtunaskolan, Viggbyholmsskolan och Grännaskolan, i andra hand Lundsbergs skola och Solbacka läroverk, ingår i den ovannämnda riksorganisationen och kommer i åtnjutande av det höjda statsbidraget. Ett genomförande av detta förslag skulle ha medfört en väsentlig förbättring av de nämnda skolornas ställning.

Genomförandet av skolreformen har ställt och ställer stora krav på en pedagogisk och materiell upprustning av internatskolorna, både när det gäller grundskolan och när det gäller gymnasiestadiet. Denna upprustning, som blivit ännu mer krävande för dessa skolor än för de kommunala skolorna — de senare hade i regel bättre utgångsläge — bekostas endast till en del av staten. Den ökade statliga insatsen gäller dessutom endast investeringar. Den mycket kraftiga ökningen av driftkostnaderna får helt bäras av skolorna själva. I avvaktan på proposition grundad på utredningens förslag har skolorna sökt undvika drastiska avgiftshöjningar. Detta har i sin tur lett till betydande driftunderskott som måst täckas genom uppskrivning av värdet på fastigheter, genom lån och i någon mån genom frivilliga bidrag.

Till dessa svårigheter kommer ovissheten om framtiden. Den ekonomiska

planeringen har försvårats, och möjligen har ovissheten haft en viss menlig inverkan på rekryteringen till skolorna. Det är angeläget att Kungl. Maj:t snarast i proposition redovisar sitt ställningstagande. Om så inte sker, kommer ett eventuellt bifall i en framtid från Kungl. Maj:ts sida till skolöverstyrelsens på utredningens betänkande grundade framställning inte att kunna utgå från en existerande organisation av den omfattning man räknat med. De ekonomiska svårigheterna hotar att bli skolorna övermäktiga. Om Kungl. Maj:t har för avsikt att på en eller flera punkter frånga skolöverstyrelsens förslag, är det angeläget att skolorna blir medvetna härom. Hänsynen till elever, vårdnadshavare och personal kräver att besked lämnas om vilka villkor man på längre sikt kan räkna med. En ekonomisk balansgång från det ena året till det andra främjar varken pedagogisk utveckling eller den personliga miljön.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi,

att riksdagen vid behandlingen av p. D 22 och D 23 i bil. 10 till statsverkspropositionen ville besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om att förslag om en riksorganisation för internatskolorna snarast föreläggs riksdagen.

Stockholm den 26 januari 1968

Stellan Arvidson (s) Carl-Wilh. Lothigius (h) Cecilia Nettelbrandt (fp)
